

Blue Cattleya (Cattleya Xanh Tím)

Vào năm 1964 khi dẫn đội bóng chuyên Việt Nam sang Bangkok, thủ đô của vương quốc Thái Lan để dự trận đấu quốc tế đầu tiên của Hội tuyển Quốc Gia Việt Nam, nhân dịp này chúng tôi có tới thăm tướng Dương Văn Minh, người bí hội đồng tướng lãnh đạo chính. Với chức vụ tuy chỉ là Đại sứ lưu động của VNCH nhưng ông vẫn được Thái Lan biệt đãi như một vị Quốc trưởng. Ông được cấp một biệt thự với rất nhiều hoa lan, một Trung tá tùy viên và một tiểu đội Quân cảnh bảo vệ.

Trong vườn lan của ông có nhiều cây lan lạ mắt nhất là những cây Cattleya và Vanda. Hồi đó trong bộ sưu tập hoa lan của chủ nhân hiệu thuốc đánh răng Perlon có nhiều giống lan trên, nhưng tôi chú ý nhất đó là những cây hoa màu tím xanh rất lạ, rất hiếm mà sau này tôi mới biết đó là *Laeliocattleya Blue Boy* và cây *Vanda coerulea*.

Đến khi lưu lạc sang miền đất Tự Do và Thịnh Vượng này và ổn định đời sống tôi khởi sự theo đuổi cái thú vui mong muốn từ lâu. Cây Cattleya đầu tiên tôi có là một tặng phẩm của ông bạn già Georges Hotchkiss như đã trình bày trong bài “Trồng lan tại Illinois”. Sau khi đã chán những giống hoa màu vàng, đỏ, trắng hay cánh vàng lưỡi đỏ, cánh trắng lưỡi tím quá thông thường, tôi sực nhớ tới cây lan màu xanh tím khi xưa.

Thời đó chưa có Internet, muốn mua lan phải tìm vào các trang quảng cáo trong nguyệt san Bulletin của Hội Hoa Lan Hoa Kỳ và tôi đã phải mua cây lan *Laeliocattleya Blueboy* với giá \$100 USD trong khi các mẫu khác chỉ \$35-40. Cho tới khi về hưu vào năm 1992, những cây Cattleya màu xanh tím vẫn còn rất hiếm. Tôi và người bạn lòng sục khắp các vườn lan miền Nam California từ San Louis Obispo cho tới San Diego, ngay cả vùng San Bernadino cho tới biên giới Arizona không nơi nào bỏ sót để tìm những cây có hoa màu xanh tím. Chúng hãy cùng nhau tìm hiểu về việc lai tạo về một vài bông hoa màu sắc lạ đẹp này.

- Năm 1885 Sir. Harry Veitch đã tạo ra cây lan *Lc. Calhamiana* (*C. mossiae* x *L. purpurata*).

Lc. Calhamiana

Ảnh: Glcauble.com

- Lc. Wrigley 'Blue Heaven' (*C. bowringiana* x *L. Anceps*) do Wrigley cầu chứng vào năm 1899.
- Lc. Blue Boy được O. Bracey cầu chứng vào năm 1960 giữa cây *Lc. elegans* *Werkhauserii* x *C. Ariel* *coerula* 'Bonant'.

Lc. Wrigley 'Blue Heaven'
Ảnh: Bùi xuân Đáng

Lc. Blue Boy
Ảnh: Orchidweb.com

- Lc. Mary Elizabeth Bohn 'Royal Flare' AM/AOS (*Lc. Blue Boy* x *C. bowringiana*) do O'Brien in 1966.
- *C. Sir Jeremiah Colman* (*C. Ariel* x *C. walkeriana*) 1976 do Stewart Inc.

Lc. Elizabeth Bonn
Ảnh: Bùi xuân Đáng

C. Sir Jeremiah Colman
Ảnh: Bùi xuân Đáng

- Lc. Blue Boy 'Gainsborough' HCC/AOS. (C. Ariel x Elegans).
- Lc. Wrigley 'Blue Lagoon' HCC/AOS 10/05.

Lc. Blue Boy 'Gainsborough'
Ảnh: Walder com

Lc. Wrigley 'Blue Lagoon'
Ảnh: Bùi xuân Đáng

Nhờ vào phương pháp cấy mô nên những cây lan có hoa màu tím xanh này bây giờ giá rẻ hơn trước rất nhiều, tuy nhiên muốn tìm được ngay cũng không phải là dễ dàng.